

Hur får vi en ökad skolnärvaro?

Eva-Lena Årmyr

Presentation – Eva-Lena Årmyr

Arbetar i Ånge kommun som biträdande skolchef med särskilt fokus på skolutveckling och verksamhetsuppföljning, samt innehar uppdraget som verksamhetschef för barn- och elevhälsans medicinska och psykologiska insats.

Filosofie magisterexamen inom huvudområdet utbildningsvetenskap och doktorand inom ämnet pedagogik vid Mittuniversitetet

Erfarenhet som lärare, rektor, samt utbildningschef inom offentlig såväl som privat verksamhet.

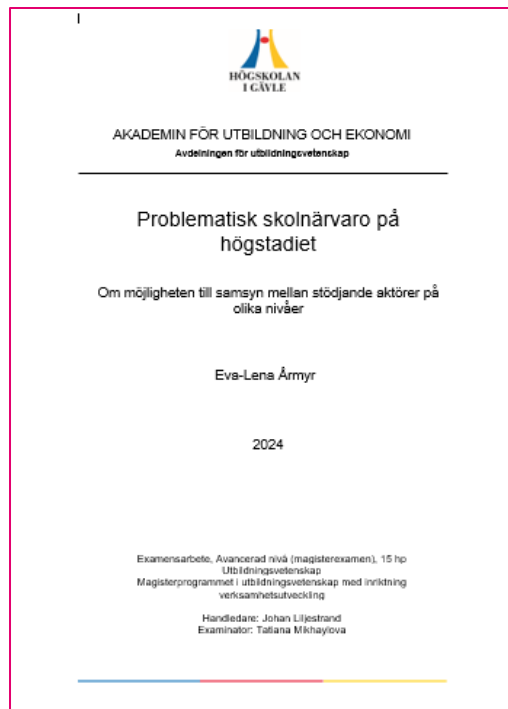

Ånge kommun - Västernorrland

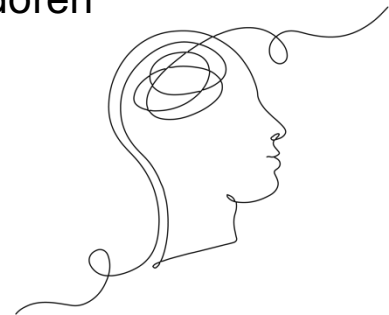
- Mitt i Sverige (mellan Östersund och Sundsvall)
- 9200 invånare
- 400 barn
- 1000 elever i kommunal regi
- 5 kommunala grundskolor (+anp.)
- 1 fristående grundskola F-9 (100 elever)
- 1 kommunal gymnasieskola
- Barnhälsa från jan 2023
- Skollogoped, specialpedagog, skolpsykolog och skolläkare, även för förskolan.
- Resursskola för elever inom autismspektrum och/eller språkstörning
- Skolhundar
- Föräldraskapssamordnare

Problematisk skolnärvaro

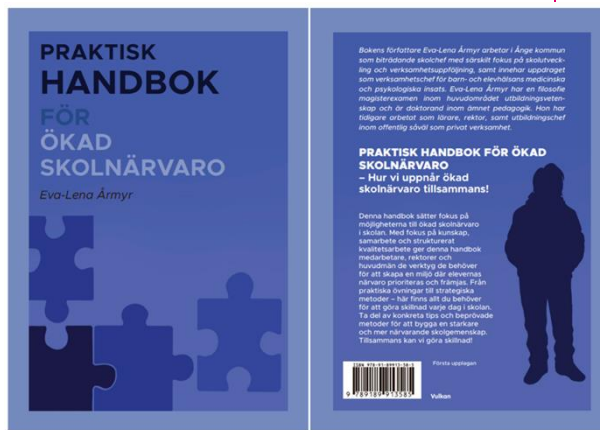
- Examensarbete specialläroprogrammet, Waiswa
- Magisterarbete utbildningsvetenskap, Årmyr
- Närvarande i skolmiljön
- Tillgodogör sig inte undervisningen
- Kan sitta i klassrummet
- Kan även sitta i korridoren

Problematisk skolnärvaro på högstadiet

Medfinansieras av
Europeiska unionen

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

Problematisk skolnärvaro på
högstadiet

Om möjligheten till samsyn mellan stödjande aktörer på
olika nivåer

Eva-Lena Årmyr

2024

Examensarbete, Avancerad nivå (magisterexamen), 15 hp
Utbildningsvetenskap
Magisterprogrammet i utbildningsvetenskap med inriktning
verksamhetsutveckling

Handledare: Johan Liljestrand
Examinator: Taliana Mikhaylova

- Magister utbildningsvetenskap och verksamhetsutveckling
- 11 semistrukturerade intervjuer med representanter från arbetsmarknad, socialtjänst och utbildning.
- Tidigare forskning
- Teori
- Resultat
- Diskussion

Elevers frånvaro en utmaning

En utmaning främst för den enskilde eleven och dess familj, men framträder även som en nationell utmaning för flera huvudmän, kommuner såsom privata. En ökad frånvaro bidrar till sämre möjligheter för den enskilda eleven, bland annat genom lägre måluppfyllelse, minskade chanser att läsa den utbildning som eleven önskar och en ökad risk för utanförskap. I det långa riskerar en okontrollerbar frånvaro att drabba hela samhället.

Fördelarna med ökad skolnärvaro är flera, t.ex. visar forskning och genomförda studier att närvaro gynnar eleven på flera sätt. Hälsa och mående stärks, möjligheter att klara av kunskapskraven ökar. De får även större möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden och minskar därmed risken för utanförskap (SKL, 2015). Ett resultat av hög skolnärvaro ger ringar på vattnet för flera, bl.a. bättre studiemiljöer för både klasskamrater och undervisande personal, men även trygghet för vårdnadshavare.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Reflektion

Ta blicken utanför skolan och din profession.

Hur skulle det påverka Dig/Din familj/Din kommun om någon i din/er närhet inte vill gå till skolan längre?

Stress, oro, irritation, möten, osämja, tidsbrist, lägre/inga betyg

Orosanmälningar, möten, ledighet, avsaknad av utbildning, ekonomiska bekymmer

Fysiska besvär, möten, sjukskrivningar, osämja/oförstående arbetsgivare

Skilsmässa, möten, utanförskap, brist på arbetskraft, försörjningsstöd/bostadsbidrag

Plan för ökad närvaro – hur gör vi?

Kunskap om lagstiftning och ansvar.

Samsyn, samverkan och samarbete

Kunskap om frånvaro och anledningarna till den (forskning).

Policydokument, med riktlinjer och stöd. En frånvarotrappa kan stötta.

Analysera frånvaron, gärna över tid (jmf med schema, lärarbyten, etc.)

System och dialog som fungerar.

Plan för ökad närvaro - Skollagen

Kunskap om lagstiftning och ansvar

- Vem får bevilja ledigt?

- Frånvaroutredning inleds när?

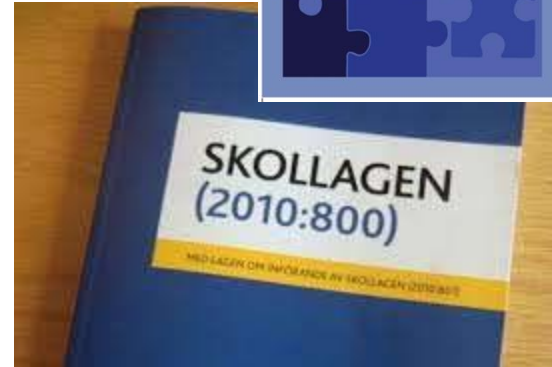
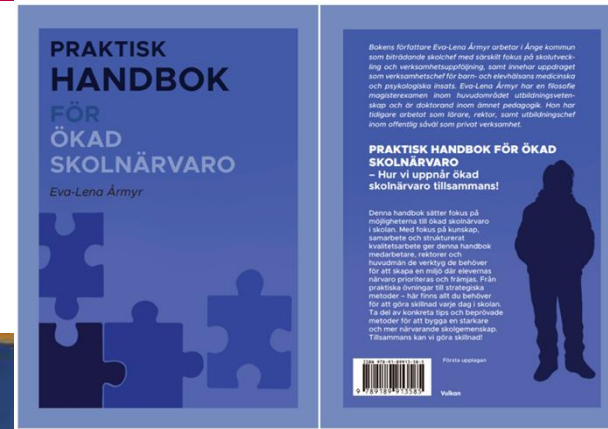
- När ska rapport till huvudman ske?

- Vad är skolplikt?

- Huvudman?

- Hemkommun?

- Vite?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Uppgift - att göra!

Vilka begrepp använder vi i vår organisation och vad står de för? Lägg gärna till begrepp på de heldragna linjerna och välj sedan ut några begrepp och diskutera med dina arbetskamrater utifrån några av nedanstående frågeställningar.

Frånvaro	Närvaro	Ansvar	Måluppfyllelse
Samverkan	Skolexkludering	Analys	Samsyn Samarbete
Problematisk skolnärvaro	Problematisk skolfrånvaro	Hemmasittare	
Föräldrastödd frånvaro	Oengagemang	Skolfobi	Skolvägran
_____	Differentierad undervisning	_____	Relationer
Huvudman	Målarbete	Skolk	Tradition Skolplikt
_____	BUP	NPF	Vite _____

Har vi samma syn på de begrepp och ord som används? Vilka begrepp använder vi och vad står de för egentligen? Har vi samma värdegrund kring vad frånvaron beror på och hur den kan hanteras?

Oavsett begrepp så är missad kunskap en utmaning

Det är väsentligt att komma ihåg är att det inte är rutinen, eller mallen i sig, som gör jobbet, utan det är dialogen och förståelsen som skapar förändring.

Om samsyn kring närvaro och frånvaro saknas är det oväsentligt hur specifik och precis en rutin är. Det viktigast är att insatserna blir utförda och inte *hur* de dokumenteras eller ser ut. Det som däremot är av största vikt är att agera skyndsamt, möta eleven där den är och att huvudmannen får information om skolpliktsbevakningar i enlighet med skollagen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Resultat

ördes

Tabell 1

Kännetecken för elever med problematisk skolnärvaro

1	2	3	4	5
Psykisk ohälsa	Neuro-	Brist på skol-	Brist på	Synliga men

Tabell 2

De involverade aktörernas roll i stödet

1	2	3	4	5
Att se och bekräfta	Skapa relation och band	Skapa social tillit och känsla för rättvisa	Skapa djupare förståelse och empati	Erbjuda ett meningsfullt sammanhang

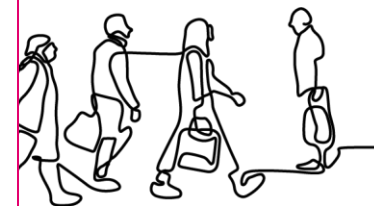
Att den specifika eleven i fråga har behov av stöd

Problemets existens

Upplevelsen av brist i samarbetet och önskan om förändring

Skiljaktigheter

1	2	3	4	5
Fördelning av ansvar	Innebörden av sekretess	Stödåtgärder och viktiga procedurer	Relationen mellan elevens lärande och hälsa	Mätning av närvaro

Plan för ökad närvaro – vad glömmes vi oftast?

Analysen

En systematik i arbetet

Förståelsen för
forskning & beprövad
erfarenhet i praktiken, i
& mellan klassrum

Dialog med elever och
vårdnadshavare, på
deras vis

System som passar
eleven och
vårdnadshavaren likväl
som professionen

Det är inte *rutinen eller
systemen, i sig*, som
skapar ökad
skolnärvaro.

Samsynen på
begreppen och arbetet

Samverkan inom och
mellan verksamheter,
ex socialtjänsten

Vilken av dessa delar behöver du/ni fokusera på?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Underliggande och utlösande faktorer till frånvaro

Otydlighet kring frånvarohantering

- Bristen av riktlinjer och samsyn kring frånvarodefinitioner
- Om det finns otydlighet kring hanteringen av frånvaro bidrar det till uteblivna, sena eller fel insatta åtgärder för att förhindra frånvaro
- Enligt Kearneys (2003) studie är det viktigt att skolan informerar elev och vårdnadshavare och visar dem hur den problematiska skolnärvaron ser ut och vilken slags frånvaro som uppstått, bland annat mönster i frånvaron.

Exempel.

Hur ser frånvaron/närvaron för eleverna ut?

10%? Under hela grundskoletiden

20%? Under mellanstadiet

30% eller högre? Under högstadiet

- 1 års frånvaro
- 108 dagar: 1 termins frånvaro
- 9 mån frånvaro upp till 1 år (25% av eleverna i Sverige)

Reflektion

Skolan bör aktivt kommunicera med vårdnadshavare om vikten av regelbunden skolnärvaro och dess positiva effekter på elevens lärande och framtid. Genom att skapa en öppen och kontinuerlig dialog kan skolan involvera vårdnadshavare i arbetet med att främja närvaro.

Vad har våra vårdnadshavare för synpunkter på vårt närvaroarbete?

Har jag koll på vårdnadshavarnas syn på vårt närvaroarbete?

Kontakta en vårdnadshavare och fråga?

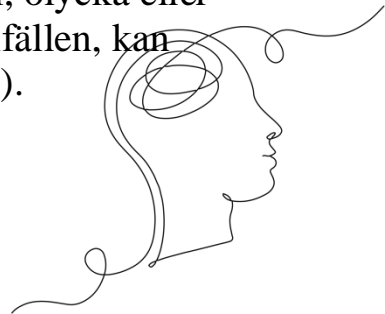
Medfinansieras av
Europeiska unionen

Underliggande och utlösande faktorer till frånvaro

Depression, oro och ångest

- Huvudledningarna som gör att elever stannar hemma från skolan eller får frånvaro är ofta depression, oro och ångest. Dessa fungerar som **utlösande** faktorer som gör att frånvaron blommar ut, men det är sociala svårigheter som att inte känna samhörighet, inte passa in eller brist på delaktighet gör att frånvaron består (Forsell, 2019).
- Det finns flera utlösande faktorer både hemma, på skolan och på fritiden som kan bidra till att en elev känner oro, ångest, eller har svårt att tillgodogöra sig undervisningen i klassrummet (Forsell, 2019).
- Tomaszewska-Pękała, m.fl. (2019) har undersökt elever som slutat eller hoppat av skolan och har kommit fram till att det ofta sker i samband med en oväntad situation såsom sjukdom, olycka eller dödsfall i familjen och även om just det inte är den utlösande faktorn i sig vid alla tillfällen, kan ändå rätt insatt stöd till eleven göra att eleven får en snabbare återgång (Forsell, 2019).

Underliggande och utlösande faktorer till frånvaro

Brist på

- Vad kan hända med en elev som blir utsatt, mobbad, men skolan ser inte signalerna? Stannar hemma och riskerar att hamna i utanförskap? Sen?

Vad kan hända med en elev som är särskilt begåvad, men inte får utlopp för sin begåvning? Blir uttråkad i skolmiljön och riskerar att hamna i utanförskap? Sen?

- Brist på försörjning hos pedagogisk personal bidrar till en kaotisk vardag som i sin tur kan bidra till inaktivitet hos eleven och i nästa steg frånvaro (Strand, 2013).

Flera huvudmän misslyckas med en särskild elevgrupp (*Det gjorde vi under många år*)

Vi/jag

- såg eleverna med stora behov av tydlighet.
- planerade för eleverna
- anordnade särskilda grupprum och tillgänglig lärmiljö
- mötte upp och tog emot eleverna
- insåg att vi använde resurspersonal istället för speciallärare/pedagoger

Men trots analys och konstaterande lyckades vi ändå inte riktigt....

NPF-satsning (en av flera)

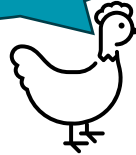
- I Ånge kommun kontaktade vi Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
- Studiepaketet NPF, 20h/person (8h), från förskola till vuxenutbildning, även ungdomsgårdar och Musikskola.
- Systematik (nyanställda ska också få utbildningen)
- I denna satsning såg vi även att vi inte skulle lyckas med en särskild elevgrupp – inte i blandad grupp.

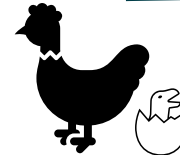
En tillgänglig lärmiljö främjar skolnärvaro

- Fysiskt tillgänglighet
- Social tillgänglighet
- Pedagogisk tillgänglighet

Vad är det där?

Jag vet inte, det ramlade bara ut

Så kan ett analysarbete också funka...

En tillgänglig lärmiljö främjar friska och glada barn

Men om vi pratar tillgänglighet för elever i skolan
- är tillgänglighet samma/lika för alla?

Efter 1,5 år utredning startades en resursskola

- Grav autism och/eller språkstörning
- Ingen diagnos krävs (behoven ska finnas)

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play Bar

VÄSTERNORRLAND

Vilket resultat har man sett sedan resursskolan i Ånge startades innanför de här väggar?
Har det varit eleverna och hur ser planerna ut framåt? Bildande skolchefen berättar. "Beder efter sex veckor inläsning så står skolbarn". Foto: Anna Beijer/SVT

Antalet platser på resursskolan i Ånge kommun kan fördubblas

PUBLICERAD 23 FEBRUARI 2024

Behovet finns – men finns pengarna? I Ånge kommun finns planer på att fördubbla antalet platser på den nystartade resursskolan för elever med behov av särskilt stöd. Under våren ska politikererna fatta beslut i frågan.

– Vi ser att det blir en inkludering, inte exkludering av eleverna, säger Eva-Lena Årmy, biträdande skolchef i Ånge kommun.

I hela norda Sverige finns endast fem resursskolor, ett i varje land. De flesta finns i Stockholmsområdet.

I dagligtalet upper endast Ånge och Härjedalens kommuner i Västerbotten

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play 4

VÄSTERNORRLAND

En liten hund som heter Mimmi hjälper eleverna upp i två av eleverna. Mimmi, som är tre årig. En liten hund som skänker stora glädje, vittnar eleven Lewisia Westman om. Följ med in på skolan Skolan och möt Mimmi och se hur hon varit för sig i skolan. Foto: Anna Beijer/SVT

Skolhunden Mimmi hjälper elever i Ånge – "Man kan gosa med henne"

LPP/UPPDATERAD 20 SEPTEMBER 2024 PUBLICERAD 23 FEBRUARI 2024

Ånge kommun har två skolhundar för att stötta elever. Nu vill man utöka antalet till tre. Möt lilla Mimmi som provar på jobbet som skolhund på resursskolan i Ånge.

– Jag tycker att hon ska vara en skolhund för hon trivs här, säger eleven Lewisia Westman.

Trots att hon är liten gör hon stor nytta. Elevernas förhållande har hon redan. Nu väntar flera andra kommuner i Västerbotten om hon kan hjälpa till i utbildningen.

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play 1

VÄSTERNORRLAND

I dagligtale är Ånge en av två kommuner i Västerbotten som driver resursskola för elever med behov av anpassningar och särskilt stöd. Men hur funkar det och hur jobbar man på en resursskola? Foto: Anna Beijer/SVT

Följ med in på resursskolan i Ånge – stort intresse från andra kommuner

UPPDATERAD 21 FEBRUARI 2024 PUBLICERAD 21 FEBRUARI 2024

I dagligtale är Ånge en av två kommuner i Västerbotten, och en av fyra i hela norda Sverige, som driver resursskola för elever med behov av särskilt stöd. Men hur funkar det och hur jobbar man på en resursskola?

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play

VÄSTERNORRLAND

I skippet berättar femteklassaren Linnéa Sundström Wicklund och sjundeklassaren Lewisia Westman om fördelarna med resursskolan och vad de saknar från sin tidigare skolgång. Elevassistenten Priscilla Jansson blir röd till tårar när hon pratar om elevernas utveckling. Foto: Anna Beijer/SVT

Så fick Linnéa tillbaka lusten till skolan – resursskola i Ånge ger eleverna lugn och trygghet

UPPDATERAD 14 MARS 2024 PUBLICERAD 21 FEBRUARI 2024

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play Bar

VÄSTERNORRLAND

Eva-Lena Årmy på Ånge kommun förklarar vad en resursskola gör ut på och vilka som går dit. Men varför är de förskilda andra sätt tidigare även att detta är det som fungerat bäst för eleverna. Foto: Anna Beijer/SVT

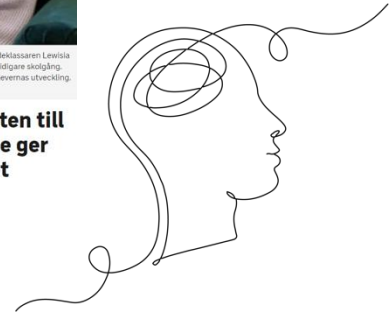
Skolchef i Ånge förklarar: Vad är en resursskola?

UPPDATERAD 21 FEBRUARI 2024

Det har tidigare varit omedarbetat om man ska ha egna skolor för elever som har svårt i den ordinarie skolembildningen. Olika kommuner resonerar olika i frågan. I Ånge driver man sedan drygt ett halvår tillbaka en resursskola med åtta elever, på förskola.

I skippet svarar biträdande skolchefen i Ånge, Eva-Lena Årmy på tre frågor.

- Vad är en resursskola?
- Vilka går på skolan?
- Finns risk för exkludering/utaförskling?

Skolhund, vt 2019 fram tills idag

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play

VÄSTERNORRLAND

Den 10-åriga skolkunden Mimmi hjälper elever i Ånge – "Man kan gosa med henne"

Ånge kommun har två skolhundar för att stötta elever, nu vill man utöka antalet till tre. Möt lilla Mimmi som provar på jobbet som skolhund på rearskolan i Ånge.

– Jag tycker att hon ska vara en skolhund för hon trivs här, säger eleven Lewisia Westman.

Trots att hon är liten går hon stor rymta. Elevernas förtroende har hon redan. Nu väntar hon rearskolans elevrådets beslut om även att tillåta en utbildnings

svd sverigesradio Start Nyheter Poddar & program Kanaler Mer

P4 Västernorrland P4 program A-Ö Tablå Låtlistor Arkiv Om... Tipsal

svd sveriges radio Sveriges lantbruksuniversitet Swedish University of Agricultural Sciences

STUDENTWEBB | MEDARBETARWEBB | BIBLIOTEK |

Utbildning Forskning Miljöanalys Samverkan Om SLU

Startsida för fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Om VI fakulteten Stora forskningspriset i veterinärmedicin Kontakt Svensk veterinärmedicin 250 år start ev / fakulteter / fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap / forskning / Sociala tjänstehundars stöd

Sociala tjänstehundars stöd till elever med problematisk skolfrånvaro

SENAST ÄNDRAD: 10 JUNI 2024

Sociala tjänstehundar kan ge stöd till elever som av olika anledningar inte vill gå till skolan regelbundet. Flera skolor tar idag hjälp av hundteam för att stötta dessa elever till ökad motivation för skolan. Det saknas dock svensk forskning inom området, där man utforskar hundteamens framtid med mer traditionella insatser på

Minervaskolan Ånge December 9, 2019

Skolhunden Molly sprider julkänslor 🎄❤️🐶 #minervaskolan #ånge #ångekommun

SLU publication database (SLUPub)

Home Publications Authors Units Search everything

Home / Publications / Sociala tjänstehundar - användning, lagstiftning...

Report 2021 | Open access

Sociala tjänstehundar - användning, lagstiftning och djurvälstånd i mötet mellan hund och människa

Lidfors, Lena, Åsbjör, Elina; Lindsjö, Johan, Karlberg, Sara

Access to publication Open access

Read fulltext from SLU (pdf)

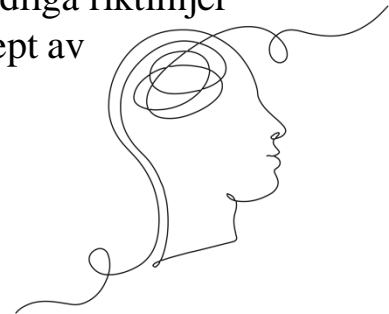

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Bygga upp en stark kultur av tillhörighet genom ett hälsofrämjande perspektiv

- Strand (2013) visar i sina studier att det är viktigt att utveckla en stark kultur av *tillhörighet* "skolethos". Detta visar sig vara en framgångsfaktor särskilt för elever med bristande förutsättningar. Inte bara skapade en stark kultur av tillhörighet, utan också stärkte eleverna arbetet och tänket i skolpersonalens och skolans verksamhet. Detta har en avgörande betydelse för elevernas utveckling.
- En förutsägbart framgångsfaktor för elever med bristande sociala förutsättningar är att skapa tydliga riktlinjer för bemötande och skolkultur. Detta kan göras genom att främja detta koncept av "skolethos".

Vi saknade dig idag!

Reflektion

Genom att uppmärksamma att barn/elever är frånvarande och saknade i verksamheten skickas signaler att verksamheten är viktig. Känslan av att vara saknad leder till tillhörighet och ökade möjligheter till skolanknytning.

Känner sig våra elever saknade?

Har vi en systematik i dialogen med elever när de är hemmavid?

Använder vi oss t.ex. av coachande (ärligt nyfikna) frågeställningar?

Eller har vi redan bestämt oss?

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Kvaliteten i relationer

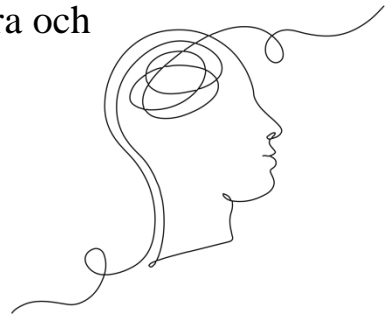
- För att skapa en trygg och positiv skolmiljö är det viktigt att fokusera på att etablera och främja trygghet genom en god skolkultur (Strand, 2013). En central del av detta är att bygga hållbara relationer mellan elever och lärare, samt i skolmiljön i stort.
- Särskilt elever med en annan bakgrund än läraren kan behöva extra stöd för att integreras och känna sig som en naturlig del av skolkulturen (Strand, 2013). Det är avgörande att dessa elever upplever en genuin delaktighet och förståelse från både lärare och klasskamrater. *Annan bakgrund kan t.ex. innebära socioekonomiska förutsättningar, annan religion, eller utländsk härkomst.*
- Genom att skapa förutsättningar för att förstå lärarens förväntningar, känna sig inkluderade bland klasskamraterna och förstå den övergripande kontexten skapas en trygghet som är grundläggande för att främja deras aktiva närvaro i skolarbetet (Strand, 2013).

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Sociala stödinsatser och familjeengagemang

- En kontakt med socialtjänsten kan vara ett sätt att stötta eleven på fritiden, stärka elevens röst och därmed öka skolnärvaron (Strand, 2013). Det kan också vara vänner och familj som är det sociala stödet och i insatserna kan det innebära att både eleven och familj, samt vänner får stöd för att bygga upp elevens självkänsla och familjens styrka (Tomaszewska-Pękała, m.fl., 2019).
- Arbetet med skolfrånvaro är en social fråga och elever, vårdnadshavare och skolpersonal behöver involveras i utvecklingen av strategier för att minska frånvaro och öka elevernas engagemang i skolan (Forsell, 2019).
- Huvudlinjen i stödet är att det är individuellt anpassat utifrån just den elevens behov och möjligheter (Andersson, 2017; Forsell, 2019).
- Det är inte alltför ovanligt att vårdnadshavarna själva har dålig erfarenhet av skolan och om stödet inom familjen brister är det samhällets ansvar att kompensera stödet genom att engagera och involvera hela familjen i planeringar och idéer om lösningar för den enskilde eleven.

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Pedagogiska, känslö- och beteendemässiga stödinsatser

- Stödinsatser i tre övergripande kategorier.

1. Pedagogiska stödinsatser: åtgärder som syftar till att utnyttja skolans resurser för att förbättra sina akademiska prestationer.
2. Känslö- och beteendemässigt stöd: samtalssupport.
3. Studie- och yrkesvägledning: för att stödja elevernas framtidssynsplanering (Tomaszewska-Pękała, m.fl., 2019)

Lovskola

Särskilda
studiegrupper

Läxläsningstid

Kurators-
samtal

Mentors-
samtal

Skolhund

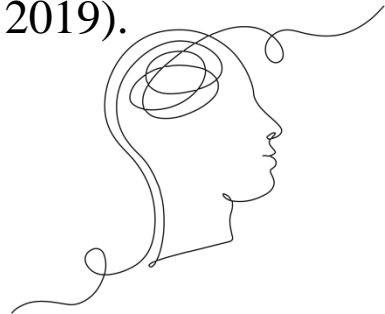
Motiverande
samtal

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Stödets kvalitet och garanti

- Ett systematiskt och garanterat stöd bör ges oavsett om eleven tar emot hjälpen eller förvisar den. Dessutom måste sättet som stödet ges vara kvalitativt. Stödet från de vuxna i skolan, oavsett profession, kan vända en elevs nedåtgående spiral (Tomaszewska-Pękała, m.fl., 2019)
- Studierna som genomförts visar att eleverna kunde nämna någon personal som funnits där för dem, lyssnat på dem, utmanat dem och trott på dem. Därutöver kunde studierna också visa att det fanns lärare som varit långt från stöttande och att de interventioner som genomfördes var mer av disciplinär art där eleverna fick tillsägelser i stället för stöd (Forsell, 2019; Tomaszewska-Pękała, m.fl., 2019).

Stöd och framgångsfaktorer för att förebygga frånvaro

Motivation och involvering av flera aktörer i särskilt stöd

- Om skolpersonalen lägger ett ökat fokus på att öka elevers engagemang kan det bidra till ökad skolnärvaro (Andersson, 2017). För att lyckas med detta behöver ökad kunskap om vilka faktorer som främjar eller hämmar elevers motivation.
- En ”lärare eller kamrat värderar deras arbete positivt i sin feedback, kan det leda till en känsla av att ha lyckats, vilket i sin tur leder till en känsla av välbefinnande” (Andersson, 2017, s.48).
- Beteenden som bidrar till minskad motivation är bland annat att elever känner att lärarna gett upp hoppet om dem och då är det svårt för eleverna att finna motivation, eller elever som ansträngt sig inför ett prov och fått bra resultat plötsligt blir anklagade för att ha fuskat (Andersson, 2017).

Stöd och framgångsfaktorer

Läraransvar och skolmiljö

Utlösande faktorer

- Lärarna behöver ha kunskap om vilka beteenden som ska leda i rätt eller fel riktning, t.ex. elever som av olika anledningar kastats ut eller fått lämna klassrummen, menar Strand (2013) att de eleverna lätt hamnar i ett framtida skolkande.
- Läraren behöver anpassa undervisningen och använda sig av differentierad undervisning som utgår efter individuella behov.
- Tydliga riktlinjer för hur arbetet med bemötande ska genomföras är av betydelse; mobbning, för höga krav, ointressanta lektioner och brist på tydlighet har identifierats som specifika utlösande faktorer.
- Förståelse av elevens problematiska skolnärvaro och tidig insats med klara riktlinjer är viktigt för att motverka dessa utmaningar och minska frånvaron.

Brist på konflikthantering

låga förväntningar

Favorisering

Snabba bestraffningar

Samverkan, samarbete och samsyn

Samverkan är något som sker inom och mellan olika enheter, myndigheter och samhällsaktörer. Detta styrs genom olika lagrum, t.ex. i förvaltningslag, socialtjänstlag, hälso- och sjukvårdslag, samt skollag.

Samverkan kan t.ex. handla om aktivt utbyte av information eller att planera gemensamma aktiviteter.

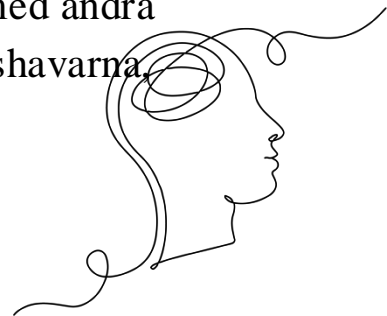
Samarbete är ett gemensamt arbete kring en avgränsad uppgift. Samsyn är t.ex. en gemensam tolkning av ett område eller begrepp.

Samarbete, samverkan och samsyn är alla viktiga begrepp när det handlar om att effektivt adressera och lösa komplexa problem, som t.ex. skolfrånvaro.

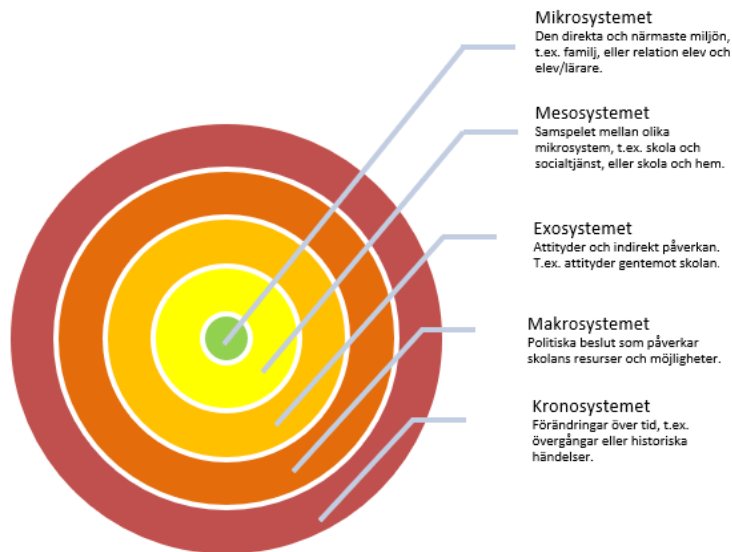
Fundera på hur ni arbetar med samverkan, samarbete och samsyn i er verksamhet och med andra verksamheter/aktörer som är viktiga för elevers närvaro. Eleverna, kollegorna, vårdnadshavarna, socialtjänsten, BUP, Hab, ungdomsmottagning, etc.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bronfenbrenners ekologiska modell

1. Mikrosystemet
2. Mesosystemet
3. Exosystemet
4. Makrosystemet
5. Kronosystemet

Figur 1 Bronfenbrenners olika system i förhållande till varandra för att exemplifiera innehåll och nivå.

Fortsatt arbete - systematik

- **Vad ska jag fokusera på?** En liten förändring hos mig själv. (skriv gärna ner)
- Vad går vi vidare med?
- Vem är ansvarig?
- När ska det följas upp?

Praktiska tips för ökad skolnärvaro

Utgå alltid från era förutsättningar och behov.

Analysera först vad detta är.

Fortbildning NPF via Specialpedagogiska skolmyndigheten

Screening från förskoleklass till och med gymnasium, analysera faktakunskaper

Förbättrad kommunikation inom och mellan aktörer

Anpassningar i undervisningsmiljön

Individanpassade lösningar

Använd EHT systematiskt

Dialog, självinsikt och mod...

Uthållighet

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Mer läsning och tips

- <https://invanare.ange.se/utbildning-och-forskola/okad-skolnarvaro---forskning.html>
- <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hig:diva-43993>

Exempel på gruppdiskussioner på hemmaplan

- Dessa gruppdiskussioner kan ni utgå från som inspiration och arbeta med på arbetsplatsen.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Gruppdiskussion

Skolan bör aktivt kommunicera med vårdnadshavare om vikten av regelbunden skolnärvaro och dess positiva effekter på elevens lärande och framtid. Genom att skapa en öppen och kontinuerlig dialog kan skolan involvera vårdnadshavare i arbetet med att främja närvaro.

Hur ser informationskanalerna ut som skolan använder? Är det tydligt? Är det för många?
Är det beroende på avsändare? Är informationskanalerna fullgoda och anpassade för samtliga vårdnadshavare?

Tycker vårdnadshavarna att våra system för anmälan av frånvaro, översikt av schema och närvaro är användbara, tydliga, enkla att förstå?

Vad skulle jag, om jag var vårdnadshavare för en elev på vår skola, ha för synpunkter på vårt närvaroarbete?

Har jag koll på vårdnadshavarnas syn på vårt närvaroarbete?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Gruppdiskussion

Genom att uppmärksamma att barn/elever är frånvarande och saknade i verksamheten skickas signaler att verksamheten är viktig. Känslan av att vara saknad leder till tillhörighet och ökade möjligheter till skolanknytning.

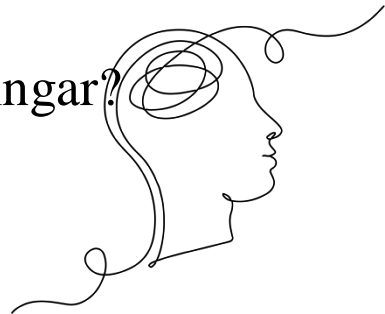
Vet vi vad våra elever tänker, känner och tycker om deras skolmiljö, om närvaro och frånvaro? Följer vi upp hälsosamtal och enkäter?

Hur ser vår systematik i dialogen ut?

Använder vi oss t.ex. av coachande (ärligt nyfikna) frågeställningar?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Gruppdiskussion

Forskning kring samverkan

Forskningen visar att en effektiv samverkan mellan olika aktörer kan förbättra levnadsmiljön och/eller skolmiljön och främja en mer meningsfull utbildning (Strand, 2013) och Bronfenbrenners (1979) teoretiska modell visar hur ett system interagerar och kan fungera antingen stödjande eller skapa riskfaktorer. Modellen kan med fördel användas för att se till elevens förhållande till stödjande aktörer och skolsystemet i stort (Forsell, 2019). Svag samverkan, eller avsaknad av förståelse av densamma, mellan stödjande aktörer kan försvåra arbetet med skolfrånvaro (Strand, 2013) och med Bronfenbrenners (1979) ekologiska systemteori synliggörs olika nivåer av miljöer som påverkar elevens möjligheter till t.ex. ökad närvaro.

Har vi en samsyn på elever med problematisk skolnärvaro?

Hur kan vi förbättra vår samverkan kring denna specifika elevgrupp?

Kan vi nå en samsyn kring lösningen för en ökad skolnärvaro?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Tack för att ni har lyssnat

Kontaktuppgifter:

Eva-Lena Årmyr, eva-lena.armyr@ange.se

Facebook: [Skolutveckling Ånge](#)

LinkedIn: [Eva-Lena Årmyr](#)

